

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра зовнішньоекономічної діяльності

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему: **МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ АГРАРНОЮ ПРОДУКЦІЄЮ В
УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ**

Виконав: здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти групи 4зМЕВ
спеціальності 292 «Міжнародні економічні
відносини»
освітньо-професійної програми «Міжнародний
бізнес»

Норенко Д.Д.

(прізвище та ініціали)

Керівник : Федорова Н.Є.

(прізвище та ініціали)

Хмельницький 2024 року

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на тему «Міжнародна торгівля аграрною продукцією в умовах глобального регулювання» містить 70 сторінок, 10 таблиць, 10 рисунків. Перелік посилань нараховує 83 найменувань.

Метою дослідження є: розвиток теоретичних положень, розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення методів державного регулювання міжнародної торгівлі сільськогосподарською продукцією в умовах глобалізації торгівлі агропродовольством та сучасних викликів.

Об'єктом дослідження є: засади регулювання міжнародної торгівлі.

Предметом дослідження є: теоретико-методичні та практичні аспекти використання інструментів регулювання у міжнародній торгівлі аграрною продукцією.

У роботі для досягнення поставленої мети було використано такі **методи дослідження**: прогнозування обсягів реалізації продукції рослинництва України на зовнішньому ринку, теоретичні (аналіз, систематизація, узагальнення), табличний, графічний. Було застосовано статистичні методи дослідження числових даних: вертикальний (структура показників) та горизонтальний (динаміка показників) аналіз.

Висновки та рекомендації роботи можуть знайти конкретну реалізацію у виборі методів та інструментів регулювання АПК України на світовому ринку.

Можливими напрямками продовження досліджень може бути визначення ефективних інструментів захисту внутрішнього ринку та полегшення виходу на зовнішні ринки українського агробізнесу.

Ключові слова: регулювання, експорт, імпорт, тарифні методи, нетарифні методи, зона вільної торгівлі, преференції, протекціонізм, рівень тарифного захисту, ринок, аграрна продукція, міжнародна торгівля.

ABSTRACT

The qualification work of the first (bachelor) level of higher education on the topic «International trade in agricultural products in conditions of global regulation» contains 70 pages, 10 tables, 10 figures. The list of references includes 83 names.

The aim of the project is the development of theoretical provisions, development of practical recommendations for improving the methods of state regulation of international trade in agricultural products in the conditions of globalization of agri-food trade and modern challenges.

The research object is: the principles of regulation of international trade.

The subject of the study theoretical, methodological and practical aspects of the use of regulatory tools in international trade in agricultural products.

The project used the following **methods**: forecasting the volume of sales of crop production of Ukraine on the foreign market, theoretical (analysis, classification, generalization), spreadsheet, graphic. Statistical methods of numerical data was used: vertical (structure indicators) and horizontal (dynamic performance) analysis.

Conclusions and recommendations of work can be concretely implemented in the choice of methods and tools for regulating the agricultural sector of Ukraine on the world market.

The possible areas of further research can be the identification of effective tools for protecting the domestic market and facilitating access to foreign markets of Ukrainian agribusiness.

Keywords: regulation, export, import, tariff methods, non-tariff methods, free trade zone, preferences, protectionism, level of tariff protection, market, agricultural products, international trade.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ АГРАРНОЮ ПРОДУКЦІЄЮ	10
1.1. Глобалізаційні тренди розвитку міжнародної торгівлі аграрною продукцією у світі	10
1.2. Інститути та інструменти регулювання міжнародної торгівлі сільськогосподарськими товарами	20
1.3. Характеристика нетарифних методів регулювання торгівлі аграрною продукцією на світовому ринку	29
Висновки до розділу 1.....	37
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЮ ПРОДУКЦІЄЮ В УМОВАХ ЗМІН ГЛОБАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	40
2.1. Дослідження тенденцій аграрного експорту у міжнародній торгівлі	40
2.2. Дослідження застосування регулятивних інструментів у міжнародній торгівлі та його результати	47
2.3. Аналіз динаміки та структури міжнародної торгівлі сільськогосподарською продукцією України	53
2.4. Прогнозування обсягу аграрного експорту України на основі експоненційного згладжування	
Висновки до розділу 2.....	60
ВИСНОВКИ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	68
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку міжнародна торгівля посідає ключове місце в системі світогосподарських зв'язків, тому що опосередковує майже усі види міжнародного співробітництва та є однією з найважливіших форм міжнародних економічних відносин. Резолюцією Генеральної асамблеї ООН про порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 р. світова спільнота визнала міжнародну торгівлю механізмом здійснення та активізації глобального партнерства. Через прозорі, недискримінаційні та справедливі правила регулювання торгівлі, сприяння експорту країн, що розвиваються, безмитний та безквотний доступ на ринки найменш розвинених країн торгівля має сприяти всеохоплюючому розвитку, екологічній сталості та економічному зростанню.

Суттєвою є роль торгівлі сільськогосподарськими товарами, оскільки вони забезпечують продовольчу безпеку та сприяють подоланню проблеми голоду, так як, за даними ООН, майже десята частина населення землі недоїдає, кожен восьмий з десяти бідних проживає у сільській місцевості, а щоб прогодувати населення в 9 млрд. осіб, за прогнозами Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН, необхідно збільшити обсяги сільськогосподарського виробництва до 2025 р. на 60%, крім того, у сільському господарстві формуються доходи третини населення світу.

Крім того, в останні роки спостерігається тенденція до скорочення посівних площ, придатних для вирощування продовольчих культур, натомість все більшої популярності набуває вирощування технічних культур, що використовуються для виробництва біопалива. Все це сприяло зростанню дефіциту сільськогосподарської продукції і, як наслідок, підвищенню цін на неї.

Дослідженню питань розвитку та подолання викликів розвитку експорту та імпорту аграрної продукції в умовах глобального регулювання та

міжнародної торгівлі присвячено праці багатьох дослідників, серед яких: Вдовенко Н. М., Кукса І. М., Ільїн В. Ю., Сахацький М. М., Коваль В., Зось-Кіор М., Коробова Н. М., Маргасова В. Г. та інші.

Метою кваліфікаційної роботи є розвиток теоретичних положень, розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення методів державного регулювання міжнародної торгівлі сільськогосподарською продукцією в умовах глобалізації торгівлі агропродовольством та сучасних викликів.

Із мети дослідження випливають такі **завдання**:

- визначити глобалізаційні тренди розвитку міжнародної торгівлі аграрною продукцією у світі;
- охарактеризувати інститути та інструменти регулювання міжнародної торгівлі сільськогосподарськими товарами;
- дослідити нетарифні методи регулювання торгівлі аграрною продукцією на світовому ринку;
- дослідити динаміку та тенденції аграрного експорту у міжнародній торгівлі;
- провести аналіз застосування регулятивних інструментів у міжнародній торгівлі та його результати;
- проаналізувати динаміку та структуру міжнародної торгівлі сільськогосподарською продукцією України;
- провести прогнозування обсягу аграрного експорту України на основі експоненційного згладжування.

Об'єктом дослідження даної роботи є засади регулювання міжнародної торгівлі.

Предмет дослідження – теоретико-методичні та практичні аспекти використання інструментів регулювання у міжнародній торгівлі аграрною продукцією.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети й виконання завдань у роботі використано низку загальнонаукових і спеціальних методів, а саме: методи індукції та дедукції – для розгляду понять «регулювання» та

«міжнародна торгівля»; спостереження й узагальнення – для визначення місця України на світовому сільськогосподарському ринку; статистичний та графічний методи – для аналізу позиції України на світовому аграрному ринку, причинно-наслідковий метод і метод експертної оцінки; методи системно-структурного аналізу, метод експоненційного згладжування.

Практична значущість. Висновки та рекомендації роботи можуть знайти конкретну реалізацію у виборі методів та інструментів регулювання АПК України на світовому ринку.

Апробація результатів роботи. Основні практичні результати дослідження доповідались на: XIX Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених, аспірантів та студентів «Професійне становлення молоді в умовах інтеграційного розвитку України» із тезами: «Прогнозування обсягу аграрного експорту України на основі експоненційного згладжування».

Робота складається зі вступу, 2 розділів, висновків; містить 70 сторінок тексту, 10 рисунків, 10 таблиць. Список джерел налічує 83 найменування джерел.